

Danuta Michalak

Mój dziadek mjr Władysław Dąbrowski (1892-1927)

Przegląd Historyczno-Wojskowy 13 (64)/2 (240), 219-220

2012

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Mój dziadek mjr Władysław Dąbrowski (1892–1927)*

Władysław Dąbrowski (1892–1927), major, dowódca oddziału partyzanckiego na Wileńszczyźnie. Pochodził z rodziny Dąmbrowskich (taka jest tradycyjna pisownia nazwiska), herbu Junosza¹.

Był synem Adolfa i Leontyny z Kozłowskich, urodzony 19 kwietnia 1892 r. w Suwałkach. Kształcił się w I Korpusie Kadetów w Petersburgu, a następnie w szkole jazdy w Elizawetgradzie, którą ukończył 6 lipca 1911 r. w stopniu korneta i został przydzielony do 2 pułku lejb-ułanów kurlandzkich. Z pułkiem tym, w randze porucznika, wyruszył na I wojnę światową. Podczas wojny, na skutek osobiście wyrażonego życzenia, przejściowo dowodził w piechocie najpierw 2 kompanią, a potem I batalionem 10 pułku strzelców turkiestańskich, następnie był dowódcą oddziału motocykli przy 2 Dywizji Kawalerii².

Jesienią 1917 r., gorliwie agitując wśród żołnierzy Polaków, przyczynił się do zorganizowania w Syzrani oddziału jazdy. 25 listopada 1917 r. porzucił służbę w armii rosyjskiej, w randze rotmistrza, i na czele 85 konnych odjechał do 3 pułku ułanów I Korpusu Polskiego Dowbora-Muśnickiego. Tu jako dowódca 5 szwadronu wykazał brawurową odwagę i nieprzeciętne zdolności taktyczne przy samodzielnym wykonywaniu śmiałych akcji³.

Po likwidacji korpusu Dąbrowski wyjechał do powiatu dziśieńskiego. Samodzielnie sformował tam obronę powiatu przed bandami bolszewickimi oraz nie pozwalał Niemcom rabować polskiego mienia. Jesienią 1918 r., pod naciskiem przeważających sił sowieckich, wyjechał do Wilna⁴.

W Wilnie dowództwo Samoobrony Litwy i Białorusi powierzyło rtm. Władysławowi Dąbrowskiemu organizowanie pododdziałów jazdy. 30 listopada 1918 r. został dowódcą szwadronu, a 25 grudnia tegoż roku dowódcą 1 pułku ułanów. Dla swojego pułku zdobył broń i siodła.

W okresie walk samoobrony o wyzwolenie Wilna samorzutnie przejął dowodzenie wszystkimi wojskami walczącymi w Wilnie, dopiero potem nominację tę otrzymał od gen. Wejtki⁵. Dowodził siłami garnizonu zdobywającymi tzw. Wronie Gniazdo⁶, a następnie był dowódcą wschodniego odcinka frontu broniącego miasta. Dnia 6 stycznia 1919 r., po wycofaniu się oddziałów polskich z Wilna, rtm. Władysław Dąbrowski odrzucił propozycję rozbrojenia przez Niemców i na czele dywizjonu

* Biogram mjr. Władysława Dąbrowskiego napisany przez Jego wnuczkę p. Danutę Michalak publikujemy na prośbę Autorki motywowaną częstym myleniem Jej dziadka, także w publikacjach historycznych, z Jego starszym o 3 lata bratem, ppłk. Jerzym Dąmbrowskim, legendarnym „Łupaszka” (1889–1940). Redakcja.

¹ W. Charkiewicz, *Dąbrowski Władysław (1891–1927)*, w: *Polski słownik biograficzny*, t. 5, Kraków 1939–1946, s. 24–25.

² Centralne Archiwum Wojskowe (dalej – CAW), Akta Personalne (dalej – AP) 290, Główna karta ewidencyjna mjr. Władysława Dąbrowskiego.

³ W. Charkiewicz, *op. cit.*; CAW, Wniosek o odznaczenie Złotym Krzyżem Zasługi.

⁴ CAW, MN 20730, Wniosek o odznaczenie Krzyżem Niepodległości z mieczami.

⁵ *Ibidem*, AP 290, Główna karta ewidencyjna mjr. Dąbrowskiego.

⁶ W. Dąbrowski, *Śladami Kmicica. Z osobistych wspomnień*, „Dziennik Wileński” 1919, nr 108.

ułanów i batalionu strzelców (później dwóch) rozpoczął przemarsz do Brześcia⁷. Marszałek Piłsudski w swoich odczytach o wyprawie wileńskiej, opowiadając jak w jego umyśle tworzyła się koncepcja tej wyprawy, podkreślał, że łatwość, z jaką dawał sobie radę Dąbrowski z bolszewikami, zrodziła w nim chęć rozpoczęcia walki o oswobodzenie kresów. Po nawiązaniu łączności z grupą gen. Listowskiego rtm. armii carskiej Władysław Dąbrowski został przyjęty do Wojska Polskiego w randze majora (Dekret 638 Dz. Pers. 20 z 22 II 1919 r.) i mianowany dowódcą grupy operacyjnej, dobrze znanej pod nazwą oddziału mjr. Dąbrowskiego.

Dowodząc tym oddziałem, brał udział w zdobyciu Berezny Kartuskiej, Bytenia, Janowa, Pińska i Baranowicz⁸.

Po przeformowaniu grupy operacyjnej w 13 pułk ułanów i lidzki pułk strzelców został 19 czerwca 1919 r. dowódcą 13 pułku, z którym walczył pod Mołodeczmem, Radoszkiewiczami, Mińskiem, Borysowem, Lepelem oraz nad brzegami Berezyny.

Dnia 20 stycznia 1920 r. Dąbrowski został przydzielony do dowództwa 10 Dywizji Piechoty. 20 lipca tegoż roku został wezwany przez gen. Hallera do formowania ochotniczego pułku jazdy; 5 dni później został wyznaczony na dowódcę 211 pułku ułanów, a już 12 sierpnia wyruszył z pułkiem na front. Walczył m.in. pod Płockiem, Górą, Mławą, Chorzalami, Druskiennikami, Stołpcami, Kojdanowem i Stankowem. Jesienią 1920 r. 211 pułk ułanów przemianowano na 23 Pułk Ułanów Nadniemeńskich. Dowodząc tym pułkiem, mjr Dąbrowski przeszedł do Wojsk Litwy Środkowej i brał udział m.in. w walkach pod Rykontami, Rudziszkami, Lejpunami, Mejszagołą i Szyrwintami⁹.

Po wojnie, 1 grudnia 1921 r. został dowódcą 34 batalionu celnego (Straży Granicznej), a od 20 lipca 1923 r. dowodził 31 batalionem tej formacji. Po likwidacji Straży Granicznej przydzielony do 27 pułku ułanów, a następnie do 6 pułku strzelców konnych¹⁰.

Dnia 31 maja 1926 r. został zwolniony do rezerwy. Zmarł 21 października 1927 r. i został pochowany na cmentarzu wojskowym pod Hermanowiczami w powiecie dziśnieńskim.

Za przedarcie się na czele oddziału z Wilna do Brześcia otrzymał pochwałę w rozkazie wodza naczelnego; za czyny bojowe: Order Virtuti Militari (nr 5378), Krzyż Walecznych (nr 15991), Krzyż Zasługi Wojsk Litwy Środkowej, Odznakę Honorową „Za Męstwo Dywizji Podlaskiej” i Medal Niepodległości¹¹.

Danuta Michalak

⁷ CAW, AP 290, Główna karta ewidencyjna mjr. Dąbrowskiego.

⁸ *Ibidem.*

⁹ *Ibidem.*

¹⁰ *Ibidem.*

¹¹ *Ibidem.*